

T.C.
İstanbul
**YENİ YÜZYIL
ÜNİVERSİTESİ**

ECZACILIK FAKÜLTESİ

2025-2026 Eğitim Yılı Bahar Yarıyılı

Dersin Adı: Afetlerde Engelliler ve Kırılgan Gruplarla Çalışma			Dersin Kodu: USD110
3 AKTS	2 yıl – 1 yarıyıl	Lisans	Seçmeli
	Teorik: 2 s/ hafta	Uygulama: 0 s/ hafta	Türkçe
Öğretim Elemanı Adı Öğretim Görevlisi Ceren Ay e-posta adresi: cerenulku.ay@yeniyuzuil.edu.tr İrtibat telefonu: 444 5001			

Görüşme Saatleri:

Gün/Saat

13:00-16:00 Perşembe

(Varsa) Dersin web sayfasının adresi:

Dersin Genel Amacı: Bu dersin amacı; öğrencilerin, afet ve acil durum süreçlerinde engelli bireyler ve diğer kırılgan gruplarla (sağır ve işitme engelliler, fiziksel engelliler, yaşlılar, çocuklar, göçmenler vb.) yürütülecek psikososyal destek, yönlendirme, hizmet sunumu ve koordinasyon çalışmalarına ilişkin hak temelli, etik, kapsayıcı ve erişilebilir bir yaklaşım geliştirmelerini sağlamaktır. Ders, öğrencilerin afet öncesi hazırlık, afet anı müdahale ve afet sonrası iyileştirme süreçlerinde kırılgan grupların özel ihtiyaçlarını analiz edebilme, riskleri öngörebilme ve uygun müdahale stratejileri geliştirebilme yetkinliği kazanmalarını hedefler.

Öğrenme Çıktıları ve Alt Beceriler: Bu dersi başarıyla tamamlayan öğrenci:

Afet yönetimi, risk ve kırılganlık kavramlarını açıklar; afet yönetiminin evrelerini ayırt eder ve kırılgan grupların afetlerde neden daha fazla risk altında olduğunu değerlendirir.

Engelli bireylerin ve kırılgan grupların afetlerde karşılaştığı özgül riskleri analiz eder; fiziksel, iletişimsel ve sosyal engelleri belirler ve bu risklerin kısa ve uzun vadeli etkilerini yorumlar.

Afet süreçlerinde hak temelli ve etik yaklaşımı uygular; insan hakları, eşitlik, ayrımcılık yasağı ve erişilebilirlik ilkelerini gözetir ve etik ikilemleri vaka örnekleri üzerinden tartışır.

Afetlerde erişilebilirlik ve kapsayıcılık ilkelerine uygun müdahale planlar; bilgiye, barınmaya ve hizmetlere erişim sorunlarını analiz eder ve uygun erişilebilir çözüm önerileri geliştirir.

Afetlerde psikososyal destek ve kriz müdahalesi süreçlerini açıklar ve planlar; travma, yas ve kriz durumlarında kırılgan gruplara uygun temel destek yaklaşımlarını belirler.

Kurumlar arası koordinasyon ve yönlendirme mekanizmalarını açıklar; AFAD, yerel yönetimler, sağlık kurumları ve STK'ların rollerini tanımlar ve çok disiplinli çalışmanın önemini gerekçelendirir.

Afetlere ilişkin vaka örneklerini analiz ederek uygun müdahale stratejileri geliştirir; sorun alanlarını belirler ve uygulanabilir, gerçekçi çözüm önerileri üretir.

Kendi meslek alanına yönelik afetlere hazırlık ve müdahale planı tasarlar; alana özgü riskleri belirler ve önleyici, hazırlık ve müdahale odaklı temel bir eylem planı hazırlar.

Dersin kısa tanımı: Bu ders, afet ve acil durum süreçlerinde engelliler ve diğer kırılgan gruplarla çalışmanın kuramsal, etik ve uygulamalı boyutlarını ele alır. Ders kapsamında afet yönetimi, kırılganlık, erişilebilirlik, psikososyal destek, kurumlar arası koordinasyon ve vaka temelli müdahale yaklaşımları incelenir.

Genel Yeterlilikler: Afet ve acil durum süreçlerinde engelliler ve kırılgan gruplarla çalışmaya yönelik hak temelli, etik ve kapsayıcı bir yaklaşım geliştirebilme, kırılgan grupların afetlerde karşılaştığı riskleri analiz edebilme, erişilebilirlik ve kapsayıcılık ilkelerini müdahale süreçlerine entegre edebilme, psikososyal destek ve yönlendirme süreçlerini planlayabilme, kurumlar arası koordinasyon ve ekip çalışması içinde etkili iletişim kurabilme ve kendi meslek alanına yönelik afetlere hazırlık ve müdahale önerileri geliştirebilme yeterliliklerini kazandırmayı amaçlar.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, soru-cevap, olgu sunum ve tartışma yöntemleri kullanılmaktadır.

Değerlendirme Yöntemi: Değerlendirme; ara sınav, uygulamalı ödev/proje ve final sınavı üzerinden yapılır; ara sınavın başarı notuna katkısı %30, uygulamalı ödev veya projenin katkısı %30 ve final sınavının katkısı %40'tır.

Önerilen Ders Kitabı:

1- <https://tidsozluk.aile.gov.tr/>

Yardımcı Okumalar:

Görsel ve işitsel sunumlar (power point sunumları)

Dersin İçeriği: Ara sınav(lar) ve final sınavı için belirlenen günler de belirtilecektir.

HAFTALIK KONULAR

Hafta	Konular
1	Derse giriş, temel kavramlar: afet, risk, kırılganlık ve dirençlilik
2	Türkiye’de ve dünyada afet yönetim sistemi ve mevzuat
3	Engellilik ve kırılgan gruplar: kavramsal ve hak temelli çerçeve
4	Afetlerde engelli bireylerin ve sağrıların yaşadığı özgöl sorunlar
5	Yaşlılar, çocuklar, kadınlar, göçmenler ve diğer kırılgan gruplar
6	Afetlerde erişilebilirlik, bilgiye erişim ve iletişim
7	Arasınav
8	Afetlerde psikososyal destek ve kriz müdahalesi
9	Saha çalışması, geçici barınma alanları ve sosyal hizmet uygulamaları
10	Sağlık sistemi, yerel yönetimler ve kamu kurumlarının rolü
11	STK’lar, gönüllüler ve kurumlar arası koordinasyon
12	Vaka analizleri (deprem, sel, yangın vb.)
13	Öğrenci sunumları ve uygulama çalışmaları
14	Final sınavı / Proje

DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

YARIYIL İÇİ ÇALIŞMALARI	SAYISI	KATKI PAYI
Devam		
Laboratuar		
Uygulama		
Alan Çalışması(arsa)	1	
Derse Özgü Staj (Varsa)		
Ödev		
Sunum	1	
Projeler	1	30
Seminer	1	

Ara sınav	1	30
Final	1	40
TOPLAM		%100

DERSİN ÖĞRENİM ÇIKTILARININ PROGRAM YETERLİLİKLERİ İLE İLİŞKİSİ

No	Program Yeterlikleri/Çıktıları	*Katkı Düzeyi				
		1	2	3	4	5
1	Afet ve acil durum yönetimine ilişkin temel kavramları, kuramsal yaklaşımları ve mevzuat çerçevesini bilir; bu bilgileri engelliler ve kırılgan gruplarla çalışma bağlamında yorumlayarak mesleki uygulamalara aktarır.					5
2	Engellilik, kırılganlık ve dezavantajlılık kavramlarını tıbbi yaklaşımla sınırlamaksızın sosyal model ve hak temelli yaklaşım çerçevesinde analiz eder; eşitlik, ayrımcılık yasağı ve erişilebilirlik ilkelerini mesleki uygulamalarına entegre eder.					5
3	Afet süreçlerinde insan hakları, insani yardım ve meslek etiği ilkeleri doğrultusunda hareket eder; gizlilik, mahremiyet, tarafsızlık ve profesyonel sınırlar gibi temel etik gereklilikleri hizmet sunumunda gözetir.					5
4	Afet öncesi hazırlık, afet anı müdahale ve afet sonrası iyileştirme süreçlerinde engelliler ve kırılgan grupların özel ihtiyaçlarını analiz eder; bu ihtiyaçlara uygun planlama ve müdahale stratejileri geliştirir.					5
5	Afetlerde erişilebilirlik ilkesini fiziksel çevre, bilgiye erişim ve iletişim boyutlarıyla birlikte ele alır; kapsayıcı ve uygulanabilir çözüm önerileri üretir.					5
6	Afet ve acil durumlarda psikososyal destek, kriz müdahalesi ve temel insani yardım süreçlerini planlar; kırılgan grupların ruhsal ve sosyal iyilik hâlini gözetken uygulamalar geliştirir.				4	
7	Sağlık sistemi, sosyal hizmetler, yerel yönetimler, AFAD ve sivil toplum kuruluşlarının afetlerdeki rol ve sorumluluklarını açıklar; kurumlar arası iş birliği ve koordinasyonun önemini kavrar.					5
8	Çok disiplinli çalışma ortamlarında ekip içi iletişimi etkili biçimde yürütür; farklı meslek gruplarıyla iş birliği içinde çalışarak rol ve sorumluluk sınırlarını gözetir.					5
9	Afetlere ilişkin ulusal ve uluslararası iyi uygulama örneklerini ve vaka çalışmalarını analiz eder; bu örneklerden hareketle kendi bağlamına uygun müdahale modelleri geliştirir.					5
10	Afet süreçlerinde engelliler ve kırılgan grupların karşılaştığı yapısal, kurumsal ve toplumsal engelleri tanımlar; bu engellerin haklara erişim üzerindeki etkilerini eleştirel biçimde değerlendirir.					5
11	Kanıta dayalı bilgi, bilimsel kaynaklar ve mevzuat çerçevesinde mesleki kararlar alır; gerektiğinde uygun yönlendirme ve başvuru mekanizmalarını etkin biçimde kullanır.					5
12	Vaka temelli problem çözme yaklaşımıyla afet ortamlarında karşılaşılan karmaşık sorunları sistematik biçimde analiz eder; uygulanabilir ve sürdürülebilir çözüm önerileri geliştirir.					5
13	Kendi meslek alanına yönelik afetlere hazırlık, risk azaltma ve müdahale planları tasarlar; önleyici ve hazırlık odaklı politikalar geliştirilmesine katkı sunar.			3		
14	Yaşam boyu öğrenme ve mesleki gelişim bilinciyle afet yönetimi, engellilik ve kırılgan gruplarla çalışma alanındaki güncel gelişmeleri izler; mesleki yetkinliklerini sürekli olarak geliştirmeyi hedefler.bakış açısıyla değerlendirir.			3		

*1 en düşük, 2 düşük, 3 orta, 4 yüksek, 5 en yüksek ya da tamamen/kısmen şeklinde de belirtilebilir.

AKTS (İŞ YÜKÜ TABLOSU)

Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yüğü
Ders Süresi (Sınav haftası dahil 14 hafta)	13	2	26
Laboratuvar			
Uygulama			
Derse Özgü Staj (varsa)			
Alan Çalışması			
Sınıf Dışı Ders Çalışma Süresi (Ön çalışma, pekiştirme)	13	5	65
Sunum / Seminer Hazırlama	1	1	1
Proje	1	1	1
Ödevler	1	1	1
Ara sınavlar	1	1	1
Yarıyıl Sonu Sınavı	1	1	1
Toplam			96/30=3.2